

NORGES HØYESTERETT

Den 5. oktober 2018 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Utgård, Webster og Bull i

HR-2018-1921-U, (sak nr. 18-143536SIV-HRET), sivil sak, anke over beslutning:

X kommune (advokat Kristin Otterlei)

mot

A (advokat Kari-Esther Selvaag Høgevoid)

B (advokat Ole Andreas Thrana)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder spørsmål om det var riktig av lagmannsrettens å gi samtykke til å fremme en anke utelukkende på grunn av feil vernet i tingretten, i en sak om omsorgsovertakelse etter barnevernloven, jf. tvisteloven § 36-10 tredje ledd bokstav c.
- (2) C ble født 00.00.2011. Foreldrene bodde i Y, men julen 2013 tok mor datteren med hjem til mors foreldre i X kommune. Cs mor og far, B og A, hadde på dette tidspunktet brutt samlivet, og mor hadde fått omsorgen for C etter rettsforlik med far 5. november 2013.
- (3) Ved årsskiftet 2013/2014 ble datteren plassert hos morens slekt i X i regi av barnevernet i Y. Barnevernet i X kommune iverksatte undersøkelser og traff først vedtak om flytteforbud i medhold av barnevernloven § 4-8 da moren i april 2014 kom for å hente datteren hjem til Y, og deretter akuttvedtak om plassering av C utenfor hjemmet etter barnevernloven § 4-6. Den 1. juni 2014 ble hun plassert i det fosterhjemmet på Z der hun fortsatt bor. Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Møre og Romsdal traff den 12. august 2014 enstemmig vedtak om omsorgsovertakelse og fosterhjems plassering for C. Foreldrene ble hver for seg gitt samvær to ganger i året i minst to timer hver gang. Barneverntjenesten ble gitt adgang til å føre tilsyn under samværene.
- (4) B krevde overprøving av fylkesnemndas vedtak. Ved Søre Sunnmøre tingretts dom av 29. april 2015 ble fylkesnemndas vedtak stadfestet.
- (5) Mor fremmet krav for fylkesnemnda om tilbakeføring av C den 17. februar 2017. Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Møre og Romsdal traff 6. oktober 2017 vedtak

om ikke å ta kravet til følge. Foreldrenes samvær med barnet ble opprettholdt slik det ble fastsatt i vedtaket av 12. august 2014.

(6) Mor brakte vedtaket inn for Søre Sunnmøre tingrett ved søksmål 9. oktober 2017. I hvert sitt tilsvaer krevde både far og X kommune at fylkesnemndas vedtak ble stadfestet.

(7) Søre Sunnmøre tingrett avsa 6. april 2018 dom med slik slutning:

"Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Møre og Romsdal sitt vedtak av 6. oktober 2017 i sak FMR-2017/002710 vert stadfesta."

(8) C anket til Frostating lagmannsrett som 27. august 2018 traff slik beslutning:

"Det gis samtykke til å fremme anken."

(9) Lagmannsrettens beslutning ble truffet under dissens. Flertallet grunnga avgjørelsen med at Søre Sunnmøre tingrett var feil verneting, hvilket utgjorde en vesentlig svakhet, jf. tvisteloven § 36-10 tredje ledd bokstav c. Mindretallet mente at feil verneting ikke ubetinget kunne være avgjørende for samtykkebeslutningen når tungtveiende grunner tilsa at anken skulle nektes fremmet.

(10) X kommune har anket til Høyesterett. Kommunen gjør i hovedsak gjeldende at feil verneting ikke ubetinget skal tillegges virkning. Vilkaeret i tvisteloven § 36-10 tredje ledd bokstav c er ikke oppfylt, da det ikke foreligger noen reelle svakheter ved tingrettens dom. Lagmannsretten har ogsaa utøvd "kan"-skjønnets uforsvarlig, da hensynet til barnets beste og sannsynligheten for at anken skal føre frem, tilsier at anken skulle ha vært nektet fremmet.

(11) X kommune har nedlagt slik påstand:

"Lagmannsrettens si beslutning i sak 18-090035ASD-FROS blir oppheva".

(12) B har ikke inngitt tilsvaer.

(13) I sitt tilsvaer gjør A gjeldende at hensynet til barnets beste tilsier at lagmannsretten ikke skulle ha gitt samtykke til å fremme anken, og tiltrer for øvrig X kommunes anførsler.

(14) A har nedlagt slik påstand:

"Lagmannsrettens beslutning i sak 18-090035ASD-FROS blir opphevet".

(15) *Høyesteretts ankeutvalg bemerker at ankeutvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling. Når lagmannsrettens beslutning – som her – går ut på å tillate ankebehandling, skal det vises adskillig tilbakeholdenhet ved overprøvingen. Dersom lagmannsretten har kommet til at ett av de lovbestemte vilkaer for ankebehandling er oppfylt, bør denne vurderingen bare tilsidesettes dersom den er beheftet med åpenbare feil, jf. HR-2015-498-U med henvisning til HR-2011-2174-U.*

(16) Lagmannsrettens flertall har begrunnet sitt syn om at det hefter en vesentlig svakhet ved Søre Sunnmøre tingretts dom, jf. vilkaeret i tvisteloven § 36-10 tredje ledd bokstav c, med at dommen er avsagt i strid med tvisteloven § 36-2 annet ledd. Bestemmelsen fastsetter tvungent verneting i disse sakene. Ettersom dommen er avsagt av en domstol som ikke er stedlig kompetent, er det etter flertallets syn nødvendig å gi samtykke til å fremme anken. En nærmere vurdering av om motstående hensyn skulle tilsa at anken likevel ikke fremmes, har flertallet dermed ikke foretatt.

- (17) Tvisteloven § 36-2 annet ledd går – i en sak som dette – ut på at saken skal anlegges der den private part har sitt alminnelige vernetings eller hadde det før vedtaket ble satt i verk. Det er ikke tvilsomt at saken derfor skulle ha vært anlagt for Kristiansand tingrett.
- (18) Som lagmannsrettens flertall påpeker, er hovedregelen at brudd på tvungne vernetingsregler er en absolutt opphevelsesgrunn etter tvisteloven § 29-21 annet ledd bokstav a. Det kan da i og for seg synes nærliggende å slutte at dette også utgjør en «vesentlig svakhet» etter § 30-10 tredje ledd bokstav c. Imidlertid har det vært gjort unntak fra regelen om at en avgjørelse avsagt i strid med en ufravikelig vernetingsregel må oppheves. Rt-1977-577, Rt-1983-430 og Rt-1987-1004 er eksempler på det, selv om disse avgjørelsene gjaldt situasjoner som er nokså forskjellige fra situasjonen i denne saken.
- (19) De overordnede hensyn bak samtykkevilkårene i tvisteloven § 36-10 tredje ledd tilsier at det bør foretas en bredere vurdering av om samtykke til fremme av anken bør gis, selv om det foreligger brudd på vernetingsregelen i § 36-2 annet ledd. Også da er det av hensyn til barnets beste viktig med en hurtig avslutning av saken slik at barnet så raskt som mulig kan falle til ro. Ankeutvalget er derfor ikke enig med lagmannsrettens flertall i at brudd på § 36-2 annet ledd i seg selv fører til at man kan konstatere en vesentlig svakhet ved tingrettens avgjørelse.
- (20) Ved den nærmere vurderingen må det tas utgangspunkt i hensynene bak vernetingsregelen. Ufravikelige vernetingsregler er gjerne begrunnet i hensynet til å beskytte en av partene i saken, gjerne saksøkte, mot å måtte føre sak utenfor rettskretsen der hjemstedet ligger. Vernetingsregelen i § 36-2 annet ledd er begrunnet i hensynet til den private part, også når den private part opptrer som saksøker. Det hensynet som tilsier at brudd på ufravikelige vernetingsregler skal føre til opphevelse, gjør seg dermed i mindre grad gjeldende i situasjoner som den som foreligger her, der den private part selv har anlagt og ført saken ved feil vernetingsregel.
- (21) Et annet formål bak vernetingsregler er hensynet til å lette sakens opplysning. I saker om omsorgsovertakelse vil de biologiske foreldrenes situasjon stå sentralt, men også barnets situasjon er av sentral betydning – særlig når det som her er tale om omgjøring av en tidligere omsorgsovertakelse. I dette tilfellet er barnet bosatt i rettskretsen for den domstolen som faktisk har behandlet saken. Uansett har hensynet til sakens opplysning ikke ført til tvungne vernetingsregler i tvisteloven § 4-5.
- (22) Flertallets standpunkt har ført til at det ikke er foretatt en nærmere prøving av om bruddet på vernetingsregelen i dette tilfellet tilsier samtykke til å fremme anken. Etter ankeutvalget syn foreligger det da for så vidt en «åpenbar feil» ved lagmannsrettens saksbehandling, og lagmannsrettens beslutning må oppheves.
- (23) Det ligger i forlengelsen av ankeutvalgets begrunnelse for hvorfor brudd på tvisteloven § 36-2 annet ledd ikke uten videre utgjør en «vesentlig feil» i henhold til § 30-10 tredje ledd bokstav c i dette tilfellet, at når ankesaken først er bragt inn for Frostating lagmannsrett av den private part, er Frostating lagmannsrett også kompetent til å avgjøre anken.
- (24) Avgjørelsen er enstemmig.

SLUTNING :

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

Bergljot Webster
(sign.)

Karl Arne Utgård
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)

Riktig utskrift: